

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

17. juni 1999 *

I sag C-166/98,

angående en anmodning, som Tribunal de grande instance de Foix (Frankrig) i medfør af EF-traktatens artikel 177 nu (artikel 234 EF) har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Société critouridienne de distribution (Socridis)

mod

Receveur principal des douanes,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende gyldigheden af Rådets direktiv 92/83/EØF af 19. oktober 1992 om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer (EFT L 316, s. 21) og Rådets direktiv 92/84/EØF af 19. oktober 1992 om indbyrdes tilnærmelse af punktafgiftssatserne for alkohol og alkoholholdige drikkevarer (EFT L 316, s. 29),

har

* Processprog: fransk.

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-P. Puissochet, og dommerne P. Jann, C. Gulmann, D.A.O. Edward og M. Wathelet (refererende dommer),

generaladvokat: J. Mischo

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Société critouridienne de distribution (Socridis) ved advokat Alexandre Carnelutti, Paris

- den franske regering ved kontorchef Kareen Rispal-Bellanger, Afdelingen for International Økonomisk Ret og Fællesskabsret, og ekspeditionssekretær Sujiro Seam, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede

- den spanske regering ved statens advokat Mónica López-Monís Gallego, som befuldmægtiget

- Rådet for Den Europæiske Union ved juridisk konsulent Anna-Maria Colaert og juridisk konsulent Antonio Tanca, som befuldmægtigede

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Hélène Michard og Enrico Traversa, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 21. januar 1999 er afgivet mundtlige indlæg af Société critouridienne de distribution (Socridis) ved Alexandre Carnelutti, af den franske regering ved dommer Alain Lercher, som befuldmægtiget, af den spanske regering ved Mónica López-Monís Gallego, af Rådet ved Anna-Maria Colaert og af Kommissionen ved Hélène Michard,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 25. februar 1999,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved dom af 21. april 1998, indgået til Domstolen den 29. april 1998, har Tribunal de grande instance de Foix i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende gyldigheden af Rådets direktiv 92/83/EØF af 19. oktober 1992 om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer (EFT L 316, s. 21) og Rådets direktiv 92/84/EØF af 19. oktober 1992 om indbyrdes tilnærmelse af punktafgiftssatserne for alkohol og alkoholholdige drikkevarer (EFT L 316, s. 29).
- 2 Spørgsmålet er rejst i en sag anlagt af Société critouridienne de distribution (herefter »Socridis«) med henblik på at opnå en nedsættelse af de punktafgifter, selskabet har betalt i perioden fra maj til december 1993.

- 3 Socridis har for den nationale ret gjort gældende, at direktiv 92/83 og 92/84 er i strid med EF-traktatens artikel 95, stk. 2 (efter ændring nu artikel 90, stk. 2, EF), idet der ved direktiverne er indført et afgiftssystem, som tillader diskriminerende og konkurrencefordrejende adfærd, og som indirekte favoriserer produktionen af vin til skade for produktionen af øl.

- 4 Det bestemmes i traktatens artikel 95:

»Ingen medlemsstat må direkte eller indirekte pålægge varer fra andre medlemsstater interne afgifter af nogen art, som er højere end de afgifter, der direkte eller indirekte pålægges lignende indenlandske varer.

Endvidere må ingen medlemsstat pålægge varer fra andre medlemsstater interne afgifter, som indirekte vil kunne beskytte andre produkter.

...«

- 5 I direktiv 92/83 fastsættes anvendelsesområdet for og fremgangsmåden ved fastsættelse af størrelsen af den fælles punktafgift for de pågældende produkter.
- 6 Det bestemmes i direktivets artikel 3, at den punktafgift, som medlemsstaterne opkræver på øl, fastsættes på grundlag af antallet af hektoliter/Plato-grad eller af hektoliter/virkeligt alkoholindhold af det færdige produkt, og i artikel 9, stk. 1, at den punktafgift, som opkræves på vin, fastsættes på grundlag af antallet af hektoliter af det færdige produkt.

- 7 Ved artikel 5 i direktiv 92/84 blev minimumspunktafgiftssatsen for vin med virkning fra den 1. januar 1993 fastsat til 0 ECU pr. hl af produktet, og ved direktivets artikel 6 blev satsen for øl fastsat til 0,748 ECU pr. hl/Plato-grad, eller 1,87 ECU pr. hl/alkoholgrad for det færdige produkt.
- 8 I Frankrig bestemmes det i artikel 438 og 520 A i code général des impôts (lov om skatter og afgifter, herefter »loven«), som gennemfører direktiv 92/83 og 92/84,
- at der opkræves en omsætningsafgift på 54,80 FRF pr. hektoliter for mousserende vine og på 22 FRF pr. hektoliter for andre vine (lovens artikel 438), og
 - at der opkræves en særlig afgift på øl med en sats pr. hektoliter på henholdsvis 6,25 FRF pr. grad for øl, hvis alkoholindhold ikke overstiger 2,8 % vol., og 12,50 FRF pr. alkoholgrad for anden øl (lovens artikel 520 A).
- 9 Socridis har for den nationale ret gjort gældende, at øl og vin i Frankrig før fællesskabsharmoniseringen var beskattet efter samme regler (alene på grundlag af volumen) og efter lignende satser (19,50 FRF pr. hektoliter for øl og 22 FRF pr. hektoliter for vin).
- 10 Ifølge Socridis har harmoniseringen i Frankrig ført til, at der dels er sket en ændring i beskatningen af øl i kraft af indførelsen af alkoholgraden som kriterium, dels at punktafgifterne på øl er blevet væsentligt forhøjet.

- 11 Den nationale ret har fundet, at den franske lovgivning, som er udarbejdet på grundlag af direktiv 92/83 og 92/84, fører til en beskatning af øl, som ligger væsentligt over beskatningen af vin, og retten har derfor besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er Rådets direktiv 92/83 og Rådets direktiv 92/84 om harmonisering af punktafgifter ugyldige som stridende mod traktaten om Det Europæiske Fællesskab, særlig traktatens artikel 95, stk. 2, for så vidt som

— der i direktiverne er fastsat en minimumsafgift på øl på 1,87 ECU pr. hektoliter/alkoholgrad

— mens det i henhold til direktiverne er tilladt at afgiftsbelægge vin udelukkende på grundlag af volumen med en minimumssats på nul,

således at medlemsstaterne har pligt til at forhøje afgiften på øl til den nævnte minimumssats, hvorved der skabes forskelle i afgiftsbelægningen, der kan udgøre en forskelsbehandling af øl i forhold til vin?«

- 12 Socridis anfægter i det væsentlige gyldigheden af direktiv 92/83 og 92/84 af tre grunde. For det første er direktiverne i strid med traktatens artikel 95, nærmere bestemt artikel 95, stk. 2. For det andet er de i strid med EF-traktatens artikel 99 (nu artikel 93 EF), for så vidt som de på et afgørende punkt ikke gennemfører en tilnærmelse af beskatningsmåderne, men tværtimod øger de bestående forskelle mellem medlemsstaterne og dermed den hindring for samhandelen, der følger af disse forskelle. For det tredje opfylder de i direktiv 92/83 og i direktiv 92/84 indeholdte begrundelser ikke kravene i EF-traktatens artikel 190 (nu artikel 253 EF).

Foreneligheden af direktiv 92/83 og direktiv 92/84 med traktatens artikel 95

- 13 Ifølge Socridis opstilles der i traktatens artikel 95, stk. 2, et krav om proportionalitet, som navnlig finder anvendelse på beskatningsgrundlaget, opkrævningsreglerne og afgiftssatserne. En medlemsstat, som beskatter importerede drikkevarer hårdere end konkurrerende indenlandske drikkevarer, tilsidesætter således denne traktatbestemmelse, i det omfang beskatningsforskellen ikke er proportional med forskellen mellem de pågældende to typer drikkevarer.
- 14 I denne forbindelse gør Socridis gældende, at det er åbenbart, at den forskel mellem de indførte afgifter, som er begrundet i direktiv 92/83 og 92/84, går ud over de objektive forskelle på øl og vin.
- 15 Desuden udgør fastsættelsen af minimumspunktafgiftssatsen for vin til nul ifølge Socridis en bemyndigelse for medlemsstaterne til permanent at fritage vin for enhver punktafgift. En sådan fritagelse favoriserer en produktion, som er væsentlig for de sydeuropæiske stater, hvor ølproduktionen ikke er særlig omfattende, og hvor øl ikke har nogen væsentlig kulturel betydning. I øvrigt anvendes denne minimumssats i følgende seks medlemsstater: Forbundsrepublikken Tyskland, Den Helleniske Republik, Kongeriget Spanien, Den Italienske Republik og Storhertugdømmet Luxembourg, og — fra tiltrædelsen af De Europæiske Fællesskaber — Republikken Østrig.
- 16 Indledningsvis bemærkes, at traktatens artikel 95 i det hele har til formål at sikre varernes frie bevægelighed mellem medlemsstaterne på normale konkurrencevilkår gennem fjernelse af enhver form for beskyttelse som følge af interne afgifter, der virker diskriminerende over for varer fra andre medlemsstater, og at sikre, at interne afgifter virker fuldstændig neutralt i forhold til konkurrencen mellem indenlandske og indførte varer.

- 17 I denne forbindelse er formålet med traktatens artikel 95, stk. 2, nærmere bestemt at afskaffe enhver form for indirekte afgiftsmæssig beskyttelse af indenlandske varer i forhold til varer, som uden i stk. 1's forstand at være lignende varer som indenlandske varer dog delvis, indirekte eller potentielt er i konkurrence med visse af de indenlandske varer (jf. dom af 9.7.1987, sag 356/85, Kommissionen mod Belgien, Sml. s. 3299, præmis 6 og 7).
- 18 I den forbindelse har kun bordvine, som normalt er billige, tilstrækkeligt mange af de samme egenskaber som øl til at kunne udgøre et alternativ for forbrugeren, og kun disse vine kan anses for at konkurrere med øl i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i traktatens artikel 95, stk. 2 (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Belgien, præmis 11). Som følge deraf vedrører den indsigelse, som Socridis med henvisning til denne bestemmelse har rejst mod gyldigheden af den ved direktiv 92/84 fastsatte minimumspunktafgift kun direktivet i det omfang, det finder anvendelse på bordvine.
- 19 Endvidere følger det af Domstolens praksis, at direktiver ikke er i strid med traktaten, for så vidt som de giver medlemsstaterne den fornødne frihed til at gennemføre disse på en måde, som er i overensstemmelse med traktatens krav (jf. i denne retning dom af 13.7.1989, sag 5/88, Wachauf, Sml. s. 2609, præmis 22).
- 20 Imidlertid pålægger direktiv 92/83 og 92/84 udelukkende medlemsstaterne en forpligtelse til at anvende en minimumspunktafgift på øl. Medlemsstaterne bevarer således en skønsmargen, som er tilstrækkelig til, at de kan beskatte vin i forhold til øl på en måde, som udelukker enhver beskyttelse af den indenlandske produktion i traktatens artikel 95's forstand.
- 21 Det kan herefter ikke antages, at direktiv 92/83 og 92/84 er ugyldige på grund af, at de skulle være uforenelige med traktatens artikel 95, stk. 2.

Tilsidesættelse af traktatens artikel 99

- 22 Socridis har anført, at traktatens artikel 99 har til formål at begrænse de hindringer for samhandelen, som følger af forskellene mellem de nationale afgiftssystemer, selv om disse anvendes på en ikke-diskriminerende måde, og har i den forbindelse gjort gældende, at Rådets foranstaltninger i medfør af denne bestemmelse ikke alene skal sigte mod at mindske beskatningsforskellene, herunder forskellene mellem konkurrerende produkter, men også mod at forhindre, at det gøres berettiget at indføre eller opretholde beskatningsforhold, som er eller vil blive fundet i strid med traktatens artikel 95, stk. 2.
- 23 Ifølge Socridis opfylder direktiv 92/83 og 92/84 langt fra de krav, der må stilles med henblik på en minimal tilnærmelse af beskatningsforholdene mellem vin og øl, og Rådet har dermed tilsidesat traktatens artikel 99.
- 24 Denne argumentation kan ikke tiltrædes.
- 25 Som generaladvokaten med rette har anført i punkt 51 i forslaget til afgørelse, har det af fællesskabslovgiver tilstræbte formål med udstedelsen af direktiv 92/83 og 92/84 ikke været en indbyrdes tilnærmelse af afgifterne på vin og øl. Rådet har på grundlag af de beføjelser, som det udtrykkeligt har fået tildelt ved traktatens artikel 99, og med henblik på etableringen og gennemførelsen af det indre marked, ønsket at tilnærme dels de nationale lovgivninger vedrørende punktafgifter på vin, dels de nationale lovgivninger, som vedrører punktafgifter på øl.
- 26 Endvidere følger det af fast praksis, at det står fællesskabsinstitutionerne frit for kun gradvist at gennemføre harmoniseringen af et område eller i etaper at tilnærme de nationale lovgivninger. Ganske vist er iværksættelsen af sådanne foranstaltninger i almindelighed vanskelig, idet den forudsætter, at de kompetente fællesskabsinstitutioner ud fra forskellige og komplekse nationale bestemmelser fastlægger fælles regler, som er i overensstemmelse med de i traktaten opstillede

målsætninger, og som kan samle et kvalificeret flertal af Rådets medlemmer, og på afgiftsområdet enstemmighed (jf. i denne retning dom af 29.2.1984, sag 37/83, Rewe-Zentrale, Sml. s. 1229, præmis 20, og af 13.5.1997, sag C-233/94, Tyskland mod Parlamentet og Rådet, Sml. I, s. 2405, præmis 43).

- 27 Det kan herefter ikke antages, at direktiv 92/83 og 92/84 er ugyldige på grund af, at de skulle være uforenelige med traktatens artikel 99.

Tilsidesættelse af begrundelsespligten

- 28 Ifølge Socridis indeholder direktiv 92/83 og 92/84 ingen fyldestgørende begrundelse dels for, at der for øl kun gælder et andet kriterium for beskatningen, som er alkoholindholdet, dels for forskellen mellem de fastsatte minimumspunktafgiftssatser for henholdsvis vin og øl.
- 29 Med hensyn til kriterierne for beskatning af øl skal det blot bemærkes, at det i syvende betragtning til direktiv 92/84 hedder, at »medlemsstaterne har forskellige metoder til beskatning af øl, og en sådan forskel bør fortsat kunne tillades bl.a. ved, at der fastsættes en minimumsafgiftssats baseret på såvel produktets indbrygningsprocent som dets alkoholindhold«.
- 30 For så vidt angår forskellen mellem de minimumssatser, som finder anvendelse på henholdsvis vin og øl, er der strengt taget ikke tale om en foranstaltning truffet af Rådet, men derimod om en konsekvens af den sideløbende tilnærmelse af de

nationale punktafgiftssatser på henholdsvis vin og øl, og forskellen krævede således ikke nogen særlig begrundelse. I modsætning til, hvad Socridis har anført, har direktiv 92/84, som det er fremhævet ovenfor i præmis 25, ikke til formål at tilnærme beskatningen af vin til beskatningen af øl, men derimod at fastsætte en minimumssats for punktafgifterne på de to kategorier af produkter, således som det fremgår af tredje betragtning til direktivet.

- 31 På denne baggrund kan det ikke antages, at direktiverne er ugyldige på grund af tilsidesættelse af traktatens artikel 190.
- 32 Det følger af ovenstående, at gennemgangen af spørgsmålet intet har frembragt, som kan rejse tvivl om gyldigheden af direktiv 92/83 og 92/84.

Sagens omkostninger

- 33 De udgifter, der er afholdt af den franske og den spanske regering samt af Rådet og Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Tribunal de grande instance de Foix ved dom af 21. april 1998, for ret:

Gennemgangen af det stillede spørgsmål har intet frembragt, som kan rejse tvivl om gyldigheden af Rådets direktiv 92/83/EØF af 19. oktober 1992 om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer og Rådets direktiv 92/84/EØF af 19. oktober 1992 om indbyrdes tilnærmelse af punktafgiftssatserne for alkohol og alkoholholdige drikkevarer.

Puissochet

Jann

Gulmann

Edward

Wathelet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. juni 1999.

R. Grass

J.-P. Puissochet

Justitssekretær

Formand for Femte Afdeling